

Vero-osasto

Yhteenveto lausunnoista hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle vuoden 2023 talousarvioesitykseen liittyvistä ehdotuksista, jotka koskevat työtulovähennystä, matkakuluvähennystä, tunnustuspalkintojen verotusta sekä rahastoihin sovellettavaa poikkeusta tuloverolain yhteisöjä koskevasta yleisestä verovelvollisuudesta tosiasiallisen johtopaikan perusteella

Valtiovarainministeriön vero-osasto lähetti 9.8.2022 lausunnolle hallituksen esitysluonnoksen vuoden 2023 tuloveroasteikosta annetun lain muuttamisesta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta. Lausuntoa pyydettiin 33 viranomaiselta ja yhteisöltä. Lausuntonsa ovat 6.9.2022 mennessä antaneet: Kansaneläkelaitos, Verohallinto, Elinkeinoelämän Keskusliitto ry, Finanssiala ry, Keskuskauppakamari ry, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, Professoriliitto ry, Pääomasijoittajat ry, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry, Suomen Olympiakomitea ry, Suomen Taiteilijaseura - Konstnärsgillet i Finland ry, Suomen Yrittäjät ry, STTK ry, Säätiöt ja rahastot ry, Taiteen edistämiskeskus, Työn ja talouden tutkimus LABORE ja Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etna, ettei se anna mainittuun aiheeseen lausuntoa.

Suomen Olympiakomitea ry toivoo, että lakimuutoksen yhteydessä tehdään eräitä parannuksia urheilijarahastoon ja valmennusrahastoon.

Lausuntopyyntö liitteineen ja lausunnot ovat nähtävissä osoitteessa:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM002:00/2022>.

Esitysluonnoksen sisältö

Esitys sisältää seuraavat ehdotukset:

- Työtulovähennyksen enimmäismäärää korotettaisiin ikään perustuen porrastetusti 60, 62 ja 65 vuotta täyttäneillä.

- Perhevapailla olevien henkilöiden asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella tehtävän vähennyksen omavastuuta alennettaisiin.
- Vuonna 2022 väliaikaisesti sovellettavia asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten enimmäismäärän korotusta ja kilometrikohtaisesta vähennyksestä säätämistä jatkettaisiin myös vuodelle 2023. Matkakuluvähennyksen enimmäismäärä olisi vuonna 2023 yhteensä 8 400 euroa. Kilometrikohtaisen matkakuluvähennyksen suuruus olisi 30 senttiä kilometriltä, kun vähennys myönnetään oman auton käytön perusteella.
- Tunnustuspalkinnot säädettäisiin laissa suoraan verovapaaksi ja valtiovarainministeriölle tehtävistä verovapaushakemuksista luovutettiin.
- Tuloverolain 9 §:ään kohdistuvaa rahastopoikkeusta jatkettaisiin vuodelle.
- Rajoitetusti verovelvollisen verottamisessa käytettävän keskimääräisen kunnallisveroprosentin määritelmää päivittäisiin sote-uudistuksessa tehtyjen muutosten johdosta.

Lausuntopalaute

Ikään perustuva työtulovähennyksen enimmäismäärän korotus

Keskuskauppakamari ry pitää työtulovähennyksen korottamisen kustannuksia suurina arvioituihin hyötyihin nähden. Ehdotus parantaisi joiltakin osin kannustimia työskentelyyn kriittisessä ryhmässä, mikä on erinomainen asia. Toisaalta Suomessa verotetaan jo valmiiksi eläkkeen ja palkkatyön yhdistelmää useimmiten kevyemmin kuin samansuuruista tuloa, joka koostuu vain eläkkeestä tai palkasta, sillä henkilö voi saada ansiotulojen verotuksessa yhtä aikaa palkansaajan ja eläkkeensaajan verovähennyksiä. Keskuskauppakamari pitää mahdollisena, että nyt ehdotettu samaan väestöryhmään kohdistettu verokannustin johtaisi jopa työnteon vähentämiseen joissakin tilanteissa, kun siihen olisi mahdollisuus ilman, että käteen jäävät tulot vähenisivät.

Keskuskauppakamari katsoo, että ansiotuloverotuksen kevennykset tulisi kohdentaa tasaisemmin kaikille palkansaajille.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus pitää esityksen tavoitetta perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena. Kirkkohallitus on kiinnittänyt huomiota siihen, että esityksessä ei esitetä seurakunnille aiheutuvan verotulomuutoksen kompensoimista nettomääräisesti, jota esityksessä esitetään kunnille.

Kirkkohallitus esittää harkittavaksi, olisiko mahdollista muuttaa valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annettua lakia (430/2015) siten, että jatkossa vastaavat verotulomenetykset voitaisiin kompensoida valtionrahoituksen kautta. Koska suurin osa vuosittaisesta rahoituksesta jaetaan seurakunnille kuntien väkiluvun mukaisessa suhteessa, kompensaatio kohdentuisi kaikkiin seurakuntatalouksiin.

Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry:n mukaan muutoksen pitäisi koskea myös pienempituloisia, jotta ikääntyneiden jo eläkkeelle siirtyneiden työllistymistä ja ostovoimaa parannettaisiin.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa työtulovähennyksen korottamista ikääntyneiden työllisyysasteen parantamiseksi. Yhdistys kiinnitämme kuitenkin huomiota siihen, että ehdotuksen kustannusvaikutus, noin 77 miljoonaa euroa, on suhteellisen korkea arvioituihin työllisyysvaikutuksiin nähden.

STTK ry tukee tehtyä esitystä.

Työn ja talouden tutkimus LABORE toteaa lausunnossaan, että työtulovähennyksen enimmäismäärän korotukset olisivat työllisyysvaikutukset huomioidenkin julkista taloutta heikentävä toimenpide. Lausunnon mukaan uudistuksen suurimmat hyötyajat olisivat esityksen mukaan suurituloiset kotitaloudet. Lausunnossa katsotaan tarpeelliseksi harkita, voitaisiinko työtulovähennystä eli verotukea kohdentaa muille tarkemmin rajatuille ryhmille, niin että toimenpiteet olisivat kokonaisuutenaan työllisyyttä ja julkista taloutta tukevia. LABORE toteaa lisäksi lausunnossaan, että ikääntyvän kansantalouden näkökulmasta olisi kannatettavaa, että hallitus pyrkisi tekemään sellaisia uudistuksia, jotka vahvistavat julkisen talouden kehitystä. Lausunnon mukaan työllisyysasteen nostaminen itsessään ei ole järkevä tavoite vaan se on lähinnä keino vahvistaa julkisen talouden rahoituksellista perustaa ja varmistaa näin hyvinvointivaltion toimivuus myös pitkällä aikavälillä. LABORE kummeksuu lisäksi lausunnossaan, että hallitus esittää sellaisia työllisyystoimia, jotka todennäköisesti heikentävät julkista taloutta ilman selkeitä muita yhteiskunnallisia päämääriä.

Veronmaksajain Keskusliitto ry. ymmärtää yli 60-vuotiaiden työnteon kannustimia kohentavia korotuksia työtulovähennykseen, koska työn verotus ei ole erityisen kannustavaa kireästä veroprogressiosta johtuen. Kuitenkin tiettyyn ikäryhmään kohdistuvan vähennyspoikkeaman sijaan, työnteon kannustimia tulisi ensisijaisesti parantaa kaikenikäisillä alentamalla marginaaliveroja kautta linjan.

Asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset

Keskuskauppakamari ry pitää tärkeänä, että polttoainekustannusten nousu ei muodostu työn vastaanottamisen esteeksi pidemmänkään työmatkan takaa. Työssäkäyntialueet ovat laajentuneet, ja tämän kehityksen jatkuminen on tärkeää yritysten työvoimapulan vähentämiseksi ja työllisyyden kasvattamiseksi. Ehdotus on siten täsmätoimena kannatettava. Pidemmällä tähtäimellä raideliikennettä tulisi kehittää niin, että se mahdollistaisi työmatkustamisen junalla huomattavasti nykyistä laajemmin.

Keskuskauppakamari pitää ehdotusta perhevapailla olevien henkilöiden asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten perusteella tehtävän vähennyksen omavastuun alentamisesta perusteltuna.

Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry katsoo, että matkakuluvähennyksen määrän korottaminen ja omavastuun pienentäminen ovat tervetulleita muutoksia. Lisäksi liitto huomauttaa, että nk. varsinaisen työn tekemisen paikan ja erityisen työn tekemisen paikan määritelmät ovat hankalia teatterialalla. Suomen Näyttelijäliitto toivoo, että vihdoinkin löytyisi tahtoa ja keinoja määrittellä teatterialaa koskevat erityissäännökset.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa matkakuluvähennyksen korotuksen jatkamista. Yhdistys katsoo, että matkakuluvähennyksen enimmäismäärän korottaminen on tärkeää polttoaineiden hinnan ja yleisen hintatason nousun vuoksi. Lisäksi muutos on tarpeellinen erityisesti julkisen liikenteen ulkopuolella olevilla haja-asutusalueilla asuville työntekijöille ja tukee työllisyyttä.

Suomen Yrittäjät kannattaa myös perhevapaalla verovuoden aikana olleen matkakulujen omavastuun alentamista työn vastaanottamisen kannustamiseksi ja työn tarjonnan lisäämiseksi. Se pitää perusteltuna esityksen tarkoitusta saattaa perhevapaalla osan vuotta olleet verovelvolliset samaan asemaan kuin osan vuotta työttömänä olleet.

STTK ry pitää perusteltuna asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten enimmäismäärän korottamisen ja oman auton käytön kilometrikohtaisen vähennyksen korottamisen jatkamisesta myös ensi vuonna. Lisäksi se kannattaa esitystä perhevapailla olevien henkilöiden asunnon ja työmatkan välisten matkakustannusten verovähennyksen omavastuun alentamisesta.

Veronmaksajain Keskusliitto ry pitää ehdotettua matkakuluvähennyksen enimmäismäärän korotuksen jatkamista ensi vuodelle perusteltuna. Oman auton perusteella myönnettävä kilometrikohtainen vähennys tulisi kuitenkin määrittellä laissa siten, että se on vähintään 0,3 euroa. Mikäli kustannustaso nousisi niin paljon, että Verohallinnon laskema kaavamainen arvo ylittäisi vähimmäismäärän, pitäisi korkeampi euromäärä ottaa verotuksessa sovellettavaksi.

Tunnustuspalkintojen verovapaus

Verohallinto toteaa, että ehdotettu muutos voi vaikuttaa tulevaan ohjaustarpeeseen ja ratkaisukäytäntöön sekä lisätä Verohallinnolle tehtävien ennakkoratkaisujen määrää. Se esittää tarkennettavaksi voimaan jäävässä tuloverolain 82 §:n 1 momentin 2 kohdassa, että tunnustuspalkinto tulee olla saatu palkinnon saajasta riippumattomalta palkinnon antajalta ja että säännökseen olisi syytä harkita lisättäväksi seikat, joiden perusteella palkintoa olisi pidettävä veronalaisena. Verohallinnon mukaan perusteluissa voisi tarkentaa vielä sitä, mikä katsottaisiin erityisesti yleishyödyllisen toiminnan tunnustukseksi myönnettyksi palkinnoksi. Lopuksi Verohallinto toteaa, että esitysluonnoksesta ei käy ilmi, onko luonnollisen henkilön kuolinpesälle tullut palkinto lain soveltamisalan piirissä.

Suomen Kirjailijaliitto ry pitää muutosta erittäin kannatettavana ja katsoo, että kirjailijoiden näkökulmasta se yksinkertaistaisi ja selkiyttäisi verotusmenettelyä sekä vähentäisi byrokratiaa. Lisäksi Kirjailijaliitto toteaa lausunnossaan, että se pitää myös hyvin tärkeänä ja johdonmukaisena, että tunnustuspalkintoja ei otettaisi lainkaan huomioon laskettaessa apurahojen verovapaata osuutta.

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry toteaa lausunnossaan, että esitys toteuttaa nykykäytäntöä paremmin tunnustuspalkintojen tarkoituksen.

Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry:n mukaan ratkaisu on selkeä ja byrokratiaa vähentävä.

Professoriliitto ry kannattaa esitettyä ehdotusta ja toteaa, että valtion veroista tulee säätää lailla, jonka perusteella verohallinto voi toimittaa verotuksen. Lisäksi valtiovarainministeriölle ei kuulu yksittäistä verovelvollista koskevat veroratkaisut.

Suomen Taiteilijaseura - Konstnärsgillet i Finland ry kannattaa esitystä, jossa tunnustuspalkinnot säädettäisiin laissa suoraan verovapaaksi ja valtiovarainministeriölle tehtävistä verovapaushakemuksista luovuttaisiin. Se katsoo, että ehdotus selkeyttää ja sujuvoittaa tunnustuspalkintojen myöntämiskäytäntöä. Lisäksi Taiteilijaseura ehdottaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö sekä valtiovarainministeriö selvittäisivät mahdollisuutta muuttaa taidekilpailupalkintojen verovapaushakemusta niin, että nykyistä moniportaista ilmoitus- ja puoltomenettelyä yksinkertaistettaisiin tai siitä voitaisiin luopua ja että taiteen alalla järjestetyt, taiteellisesti merkittävät valtakunnalliset tai kansainväliset taidekilpailupalkinnot säädettäisiin laissa suoraan verovapaaksi.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa esitystä.

Säätiöt ja rahastot ry kannattaa esitystä. Se katsoo, että muutos yhtenäistää ja sujuvoittaa tunnustuspalkintojen verotusmenettelyä ja vähentää palkintojen jakajien hallinnollista taakkaa. Lisäksi yhdistys toteaa, että Verohallinnon ratkaisijoille tulee tarjota kattavaa ja säännöllistä koulutusta yleishyödyllisyyteen ja säätiöihin liittyviin erityiskysymyksiin, jotta taataan eri alojen sekä myös eri alueiden yhdenvertaiset ratkaisut.

Taiteen edistämiskeskus kannattaa esitystä, jonka mukaan tunnustuspalkinnot säädettäisiin suoraan verovapaaksi ja valtiovarainministeriölle tehtävistä verovapaushakemuksista luovuttaisiin. Se toteaa lausunnossaan lisäksi, että taidekilpailupalkintojen verovapautta koskeva tuloverolain 83 §:n mukainen taidekilpailujen nimeämismenettely tulisi laissa ratkaista nykyistä yksinkertaisemmalla tavalla ja katsoo, että tätä koskevat vaihtoehdot ja niiden vaikutukset tulisi selvittää.

Määräaikainen rahastopoikkeus

Elinkeinoelämän keskusliitto EK pitää tosiasiallista johtopaikkaa koskevaan sääntelyyn ehdotetun määräaikaisen poikkeuksen jatkamista erittäin tärkeänä rahastoalan toimintavarmuuden turvaamiseksi, kunnes keskustelut pysyvän rahastopoikkeuksen säätämiseksi on saatu käytyä loppuun. EK katsoo, että näiden keskustelujen aikataulua ei kuitenkaan voida arvioida ennakkoon, jonka vuoksi se katsoo, että uuden määräaikaisen poikkeuksen ulottamista myös vuodelle 2024 tulisi harkita.

Finanssiala ry kannattaa väliaikaisen rahastopoikkeuksen jatkamista pysyvän rahastopoikkeuksen mahdollisuuden selvitystyön jatkuessa, ja kiittää siitä, että poikkeuksen ollessa katkolla, alalle tästä aiheutuvaa epävarmuutta pyritään poistamaan. Se toteaa kuitenkin, että rahastopoikkeuksen jatkaminen vain vuodella ei ole riittävä aika toimialan toimintaedellytysten turvaamiseen etenkin tässä vaiheessa vaalikautta ja pitää perusteltuna jatkaa rahastopoikkeusta riittävän pitkäksi ajaksi, siten että pysyvän poikkeuksen säätämisen mahdollisuus saadaan selvitettyä ja tätä koskeva sääntely voidaan ottaa kiireettömästi käyttöön. Lisäksi se haluaa huomauttaa, että jos poikkeusta jatketaan nyt vuodella, niin vaikka komissio saisi myöhemmin selvitystyön pysyvistä rahastoista koskevasta poikkeuksesta tehtyä, on täysin mahdollista, ettei eduskunta ensi vuoden vaalien vuoksi ehdi käsitellä asiaa ajoissa ennen kuin poikkeuksen jatkokin on kulunut umpeen ja, että on myös mahdollista, ettei selvitystyö pysyvää rahastopoikkeusta koskien välttämättä valmistu seuraavan vuoden aikana.

Finanssiala katsoo, että mikäli sääntelyn tulevaisuudesta ei ole varmuutta kuin vuodeksi eteenpäin, eikä uusia lakeja voida antaa teoriassakaan kuin vasta loppuvuodesta 2023 on olemassa todellinen riski siitä, että rahastotoimintaa siirretään pois Suomesta varmuuden vuoksi, jotta toimintaympäristö saadaan vakautettua. Edellä kuvatuilla perusteilla Finanssiala esittää lausunnossaan määräaikaisen rahastopoikkeuksen jatkamista vuoden 2024 loppuun saakka.

Keskuskauppakamari ry pitää rahastopoikkeuksen jatkamista tärkeänä. Se toteaa, että viimeaikaisen EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella Suomen sijoitusrahastojen verovapautta koskeva sääntely on osittain EU-oikeuden vastainen ja siten tällä hetkellä erittäin tulkinnanvarainen. Jos rahastopoikkeusta ei jatkettaisi, olisi epäselvää, missä laajuudessa Suomesta käsin hallinnoituja ulkomaisia rahastoja voitaisiin verottaa Suomessa yleisesti verovelvollisina osakeyhtiöinä. Keskuskauppakamari toteaa lausunnossaan, että veroriskit voisivat johtaa näiden rahastojen hallinnoinnin ja varainhoidon siirtymiseen pois Suomesta, ja että tällaisella muutoksella olisi pelkästään Suomen verotuloja alentava vaikutus.

Pääomasijoittajat ry kannattaa esitystä rahastopoikkeuksen jatkamista vähintään vuodella, mutta ehdottaa, että mikäli pysyvän muutoksen säätäminen vaatii edelleen valmistelua eikä siten ole välittömästi mahdollista, säädettäisiin

poikkeus pidemmäksi ajaksi, esimerkiksi viideksi vuodeksi yhden vuoden sijasta. Yhdistys katsoo, että alan kehittymisen kannalta on keskeistä, että poikkeus säädetään pysyväksi mahdollisimman pian.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa rahastopoikkeuksen jatkamista vuodella rahastosektorin toimintavarmuuden turvaamiseksi, kun poikkeuksen pysyväksi säätämiseen liittyvien valtiotukinäkökohtien selvittäminen on kesken.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti rajoitetusti verovelvollisen verotuksessa

Verohallinnon mukaan esitysluonnoksessa esitetty rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 15 §:n 2 momentin muuttaminen on välttämätön ja perusteltu.

Lakimuutosten toteuttaminen

Verohallinto toteaa, että lakimuutokset ovat toteutettavissa Verohallinnossa esitysluonnoksen mukaisina. Osasta lakimuutoksia aiheutuu muutostarpeita Verohallinnon tietojärjestelmiin. IT-järjestelmien muutoksesta Verohallinnolle aiheutuvat ulkoiset kustannukset ovat arviolta noin 50 000–100 000 euroa. Järjestelmien muutoksen toteutuksesta Verohallinnolle aiheutuvat henkilöstömenot ovat arviolta vähintään noin 30 000 euroa (0,5 htv) ja enintään 50 000 euroa (0,8 htv). Lakimuutokset vaikuttavat Verohallinnossa osin tulorekisterin järjestelmiin ja tulorekisteritietojen luovuttamiseen tietojen käyttäjille, ennakkoperinnän muutoksina OmaVeroon ja muihin järjestelmiin, verotuksen tietojärjestelmiin sekä ohjeisiin, lomakkeisiin, kirjeisiin ja päätöksiin. Muutoksista on myös tiedotettava ja ohjattava asiakkaita. Lakimuutokset aiheuttavat Verohallinnossa lisäksi sisäistä koulutustarvetta virkailijoille. Neuvonnassa on odotettavissa yhteydenottoja säännösten voimaantulon yhteydessä ja ennen sitä, kun taas verovalvontavaiheen työmäärä lisääntyy vasta säännösten voimaantulon jälkeen.

Kansaneläkelaitos toteaa lausunnossaan, että luonnoksessa esitetyillä toimenpiteillä ei ole merkittäviä vaikutuksia sairaskorvauksen vakuutusmaksujen maksupohjien kannalta, eikä aiheuta suurta painetta vakuutusmaksujen korotuksille.